

Definice auditu, jeho cíle a podstata

Ing. Michaela Krechovská, Ph.D.

Pojetí auditu

1) Širší pojetí - prostředek, kterým se jedna osoba ujišťuje druhou o kvalitě, podmínkách nebo stavu určité skutečnosti, kterou druhá osoba zkoumá.

Jde o ověření určité skutečnosti jinou, na ní **nezávislou osobou**, která má k této činnosti náležité předpoklady.

Proč k tomu dochází?

Pojetí auditu

2) Užší pojetí – audit účetní závěrky:

- Posouzení „*zda údaje v účetní závěrce, konsolidované účetní závěrce a ve výroční zprávě věrně zobrazují stav majetku a závazků, vlastního jmění, finanční situaci a výsledek hospodaření*“.
- Posouzení „*zda je účetnictví vedeno úplně, průkazným způsobem a správně*“.

Definice auditu

- „Systematický proces objektivního získávání a vyhodnocování důkazů, týkajících se informací o ekonomických činnostech a událostech, s cílem zjistit míru souladu mezi těmito informacemi a stanovenými kritérii a sdělit výsledky zainteresovaným zájemcům“.

(Zdroj: **Výbor americké účetní asociace**)

Definice auditu

- „Nezávislé ověření a vyjádření názoru na účetní závěrku podniku jmenovaným auditorem na základě tohoto jmenování a ve shodě s příslušnými zákonnými předpisy.“
(Zdroj: **Výbor pro auditorskou praxi, Velká Británie**)
- „Analýza, k níž přistupuje nezávislý externí znalec v podniku s cílem vyjádřit svůj podložený názor na přesnost a pravdivost rozvahy a výsledovky. Z ní pak přirozeně vyplyne ověření účetních informací.“
(Zdroj: Raffegaueu)

Poslání a smysl auditu

□ *Co je smyslem auditu?*

- **Vyjádřit názor nezávislé, kvalifikované osoby na věrohodnost účetních výkazů zveřejněných vedením účetní jednotky.**
- Auditor ověřuje, zda údaje v účetní závěrce podávají věrný a poctivý obraz finanční pozice a výsledků hospodaření a peněžních toků v souladu s pravidly předepsanými českými nebo jinými účetními předpisy, často s Mezinárodními standardy účetního výkaznictví (IFRS).

Poslání a smysl auditu

- Názor auditora má dostatečnou vypovídací schopnost pouze a jenom ve spojení s **určitou úplnou účetní závěrkou**, ke které se auditor vyjadřuje.
- Názor auditora vytržený ze souvislosti s konkrétní účetní závěrkou je zmatečný.
(Zdroj: **Komora auditorů ČR**)

Cíl auditu

- Základní cíl = zvýšení věrohodnosti účetních informací společností

- **Cílem auditu účetní závěrky** je umožnit auditorovi vyjádřit názor, zda je účetní závěrka ve všech významných ohledech v souladu s příslušným rámcem účetního výkaznictví.

(Zdroj: **Mezinárodní auditorský standard ISA 200 Cíle a obecné principy auditu účetní závěrky**)

Funkce auditu

- **Primární** - - zvýšení důvěryhodnosti účetních výkazů jako hlavních čitelných výstupů účetnictví dané firmy

- **Sekundární**
 - morální a preventivní působení proti vzniku chyb a podvodů,
 - výchovný a poradenský charakter.

Druhy auditu

- **Zákonný** tzv. *vnější audit*, kdy dochází k ověřování účetní závěrky ve vazbě na příslušnou legislativu.
- **Dobrovolný** – tzv. *vnitřní audit* iniciovaný uvnitř podniku, jehož podstatou je nezávislá kontrolní funkce zkoumající účetnictví firmy.

Může se jednat ale i např. o audit jakosti, životního prostředí, informačního systému, přípravy výroby, atd.

-
- **Povinným auditem** se rozumí ověření řádných a mimořádných účetních závěrek nebo konsolidovaných účetních závěrek (pokud takové ověření vyžaduje jiný právní předpis); případně ověření mezitímní účetní závěrky (pokud takové ověření vyžaduje jiný právní předpis).

(Zdroj: §2, odst. a), zákona č. 93/2009 Sb.)

Auditorská činnost

Auditorskou činností se rozumí (§2, odst. b), zákona č. 93/2009 Sb.):

- ❑ provádění povinného auditu,
- ❑ přezkoumání hospodaření podle jiného právního předpisu, pokud toto přezkoumání provádí auditor (např. hospodaření územních samosprávních celků),
- ❑ ověřování účetních záznamů, pokud tak stanoví jiný právní předpis (např. Zákon o podnikání kapitálovém trhu),
- ❑ ověřování jiných ekonomických informací provádění podle auditorských standardů.

Auditorská činnost

Auditor je při provádění auditu povinen ověřit, zda (§20, odst. 1c) a 2 zákona č. 93/2009 Sb.):

- **účetní závěrka** nebo konsolidovaná účetní závěrka podává **věrný a poctivý obraz** předmětu účetnictví v souladu s použitými právními předpisy a účetními standardy,
- **výroční zpráva** nebo konsolidovaná výroční zpráva je v souladu s účetní závěrkou či konsolidovanou účetní závěrkou.

Auditor

- **Statutární auditor** – fyzická osoba, které bylo Komorou vydáno rozhodnutí o oprávnění provádět auditorskou činnost a která je zapsána v seznamu auditorů vedeném Komorou auditorů ČR podle zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech.
- **Auditorská společnost** – právnická osoba, které bylo Komorou vydáno auditorské oprávnění a je zapsaná v seznamu auditorských společností vedeném Komorou auditorů ČR podle zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech.

Jménem auditorské spol. mohou auditorské služby poskytovat pouze statutární auditoři.

Auditorské služby

Auditorskými službami se rozumí (výklad Rady KA ČR):

- ověřování účetních závěrek nebo konsolidovaných účetních závěrek a výročních zpráv nebo konsolidovaných výročních zpráv (dále jen "audit")
- ověřování dalších skutečností podle zvláštních právních předpisů např.
 - zprávy o vztazích mezi propojenými osobami,
 - zahajovací rozvahy při přeměnách společnosti,
 - zprávy o hospodaření bank,
 - hlášení o obezřetném podnikání bank pro ČNB,
 - hospodaření soukromých škol podle metodického pokynu MSMT.

Auditorské služby

- ověřování jiných ekonomických informací v rozsahu stanoveném smlouvou, např.:
 - prověrka účetní závěrky nebo účetních výkazů ,
 - ověřování účetní závěrky zpracované podle jiných než tuzemských předpisů (např. IAS, US GAAP),
 - ověřování splacení základního kapitálu,
 - ověřování ekonomických skutečností podle zvláštních požadavků klienta,
 - další zprávy auditora pro zvláštní účely.

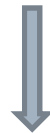
Historie auditu

- Starověk - jisté druhy ověřování záznamů o ekonomické aktivitě
- římscí vládci – určovali kvestory, kteří kontrolovali evidenci (účetnictví) ve všech provinciích
- Z tohoto období patrně pochází slovo audit - kvestoři byli povinni „účtovat“ před shromážděním, které se skládalo z posluchačů (lat. *audire* = poslouchat)

Historie auditu

Co přispělo ke vzniku auditorské profese?

- hospodářský a technický rozvoj,
- potřeba koncentrace kapitálu
- vznik nové právní formy podnikání – a.s.

- První ustanovení o „auditorech“ – **Velká Británie** (zákon o akciových společnostech z roku 1844 - **Companies Act 1844** – právo kontrolovat účetní knihy a výkazy mají akcionáři)

Velká Británie

- **Companies Act 1856** – dobrovolné ověřování účetních výkazů
- **Companies Act 1900** – povinné, osoba musí být nezávislá na auditované společnosti, ale nemusí být profesionálně vzdělaná
 - Vyjádření názoru na účetní výkazy - „pravdivé a bezchybné“ (truth and correctness)

Velká Británie

- **Companies Act 1948** - jasně vymezil a definoval auditorovy povinnosti, práva a odpovědnost.
 - pojetí „pravdivost a bezchybnost“ (truth and correctness) se mění na „**pravdivé a věrné zobrazení**“ (true and fair view)
 - zkoumání omylů, potencionálních chyb a defraudací tak výrazně ustupuje do pozadí, význam v kontextu toho, **do jaké míry je možné se spolehnout na údaje účetnictví.**

Velká Británie

- Velký vliv na audit a auditorskou profesi - „**Statements of Standard Accounting Practice**“ (1971) —→ auditoři, dříve než vydají svůj výrok, musí ověřit, že účetnictví a účetní výkazy odpovídají těmto standardům
- **Companies Act 1976** - ustanovení o jmenování, odvolání, odstoupení, finančních úhradách a kvalifikaci auditora.

Velká Británie

- **Companies Act 1981** - vyčlení určitých společností z povinnosti „plného auditu“. Jedná se o tzv. malé a střední společnosti, definované výší majetku, obratu a počtem zaměstnanců.
 - Pro MSP existují zvláštní pravidla jak pro sestavování účetních výkazů, tak pro jejich ověřování.

Velká Británie

- **Companies Act 1985** - povinnost ověřování informací uváděných ve výroční zprávě a o vliv rozdělení zisku na finanční situaci společnosti
 - *„Každý auditor má kdykoli právo přístupu k účetním knihám a dalším písemnostem, je oprávněn požadovat od zaměstnanců společnosti takové informace a vysvětlení, která považuje za nezbytná pro splnění svých auditorských povinností.“* (sekce 237)

USA

- První právní úprava auditu - **1917**, v bulletinu Federální rezervy byl publikován text s názvem „*Jednotné účetnictví: prozatímní návrh předkládaný Sborem pro federální rezervní systém*“.
- Tento bulletin označen jako „**Memorandum o auditech rozvahy**“, jeho cílem byla podpora jednotného účetního systému.
- 1929 – změna názvu „**Verifikace finančních výkazů**“

USA

- CPA (Certified Public Accountant) - profesní organizace diplomovaných veřejných účetních znalců
- AICPA (American Institute of Certified Public Accountants)
- Securities and Exchange Commission, SEC - 1934

ČR – vývoj auditu

- Spojen s transformací ekonomiky koncem 80. a počátkem 90. let 20. stol.
- **1989** - vyhláška FMF č. 63/89 Sb., o ověřovateli (auditorech) a jejich činnosti (právní norma, určená především pro ověřování účetních závěrek podniků se zahraniční majetkovou účastí)

ČR – vývoj auditu

- **Zákon č. 524/92 Sb.**, o auditorech a komoře auditorů České republiky:
 - položeny základy současného auditu a definovány základní pravidla a pojmy.
 - definována *Komora auditorů ČR* jako samosprávná profesní organizace sdružující auditory, regulující jejich činnost včetně povolování vstupu do profese a zastupující jejich zájmy.

Kontrolní otázky:

- Jaké změny ve společnosti vedly ke vzniku auditu?***
- V jakém období začíná převažovat pojetí "pravdivého a věrného zobrazení"?***
- V jakém období se začal audit vyvíjet v ČR?***
- Co rozumíme pod pojmem "obecná definice auditu"?***
- Jak byste definovali audit v širším a užším pojetí?***
- Co je prvotním a co odvozeným cílem auditu?***
- Jaké znáte základní druhy auditu?***
- Jaké služby mohou auditoři nabízet svým klientům?***

Literatura

- ❑ Komora auditorů České republiky [online]. Dostupné na: <http://www.kacr.cz>
- ❑ Hakalová Jana. *Účetní závěrka a auditing*. Brno: Tribun EU, 2011. ISBN 978-80-7399-144-9
- ❑ Müllerová, Libuše. *Auditing pro manažery, aneb, Proč a jak se ověřuje účetní závěrka*. Praha: ASPI, 2007. ISBN 978-80-7357-308-9
- ❑ Raffegeau, Jean, Dufils, Pierre, Ménonville, Didier. *Finanční audit*. 1. Vyd. Praha: HZ Praha spol. s.r.o., 1996. 120 s. ISBN 80-86009-02-5

Literatura

- Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a změně některých zákonů (zákon o auditorech)
- *Mezinárodní auditorský standard ISA 200: Obecné cíle nezávislého auditora a provádění auditu v souladu s mezinárodními auditorskými standardy* [online]. Dostupné na: http://www.kacr.cz/Data/files/Metodika/Auditing/Handbook%202010/17_ISA%20200.pdf